

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi polí.

—♦♦♦—
List za šolo in dom.

Veljá
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 12.

V Ljubljani 15. junija 1872.

Tečaj XII.

Kazalni poduk.

Veselo je gledati in opazovati nedolžne otročiče, kedar se igrajo. Marljivo, kakor mravljice tekajo in stvari prinašajo; veselje se pa popisati ne more, če se jim delo dobro sponese. Ako bi se otroku, ki še za drugo delo ni sposoben, igrati branilo, bi to bilo protinaravno, ker mladi duh in mlado telo ne more mirovati; proti naravi delovati pa vsakokrat slabe nasledke prinese. Hvalevredni so tisti starši, ki svojim otrokom kažejo take igre, s kterimi se mladi um bistri in nježno telo krepčá. Kako srečne se otroci pri igri čutijo, ker še boja v življenji ne poznajo; še odraščeni človek se z veseljem spominja otročjih let; pa brezskerbno veselje se jim skalí, ko zaslišijo glas: „šola!“ Žalostni so, da bodo zapustili domačo trato, njihovi dosedanji raj, ljubega očeta in mater, dragega brata in sestro. Konjčki, vozički in vsa druga igrača bo ostala domá, goli bodo šli v šolo, s katero jih pa še neumni ljudje strašijo.

Te in druge okoliščine mora učitelj dobro premišljevati in skerbeti, da novincem najprej strah in druge napačne misli o šoli prežene, ter jih nadomesti z veseljem in ljubeznijo. On mora biti otroku skerbni oče in dober prijatelj. To pa kaže s pravo, neprisiljeno ljubeznijo. Ljubezen budí vzajemno ljubezen; ona je prava podlaga in blagoslov božji, pri kterem se začénja nadaljevanje. Napačno, celó neumno bi bilo njezne otročiče že prvi dan s suhimi čerkami terpinčiti; otroci bi tirana v učitelju hitro spoznali, veselja do šole bi ne dobili, in učitelj bi pravega namena nikdar ne dosegel. Pervi uk se mora opirati na otrokovo mišljenje in čutenje; v začetku naj jih tedaj učitelj poprašuje po domačih rečeh, ker jih misli še bolj domá, kakor v šoli. Otroci domá z veseljem pripovedujejo, kako je učitelj prijazen, kaj jih poprašujejo; strah do šole mine in otročja zvedljivost in ukaželjnost raste. Na ta način je storjen začetek v kazalnem poduku.

Kaj se pa doseže s kazalnim podukom? Veliko.

S kazalnim podukom se otroci prevodijo iz domačega življenja v življenje v šoli, s kazalnim podukom se storijo pripravni za šolo, ker budi in izobražuje vse tiste dušne moči, ki so pri učenju sploh potrebne; otroci se učijo paziti, razumevati, opazovati, razločevati in zapomniti. Ko otroci v šolo stopijo, imajo še malo izrazov, njih jezik je še seme, ki so ga starši vsejali; učitelj je vertnar, ki ga redi, lika in čisti, da iz njega raste mogočno drevo z obilim sadjem. Učitelj se pogovarja z otroci o raznih rečeh, in pomaga povsod, kjer učencu manjka izrazov, popravlja, kedar sliši tuje besede ali slabe stavke. Otroci so zadovoljni, če svoje misli v gladkih stvkih slišijo; vsaki bi rad ponavljal, kar se jim tudi, kolikor čas dopušča, dovoli, da si vse boljše zapomnijo. Tudi skupno odgovarjanje ima veliko dobrega v sebi. Nektera reč ima več izrazov; te je treba učencem naznaniti, kakor pri soglasji besed razloček povedati; naj se tudi napeljujejo eno misel z večimi stavki povedati. Povedati, v katerih je posebno veliko dušne hrane, otroci radi poslušajo. Pri kazalnem poduku je velikokrat lepa priložnost, da jim učitelj pové kako zgodnico ali basen. Od stvari, v katerih so se pogovarjali, naj jih uči lahke in umevne pregovore in izreke, in lahke uganjke, ker s tem se otročji um jako bistri. Če se tako ravna, se učenci brez vseh pravil vadijo dobro in lepo govoriti, in vložena je podlaga, na katero se v poznejših letih slovnica brez težave nadaljuje.

S poznavanjem domačega kraja in okolice se učenec uči zemljepisje, s poznavanjem živali pa živalstvo. Pri poznavanju živali ni glavna reč popisovanje, bolj potrebno in koristno je vedeti, kaj nam koristijo ali škodujejo in kako z njimi ravnati, da nam koristne veči dobiček prinašajo in da se škodljivke preveč ne pomnožijo. Ravno tako potrebno in koristno je vsakemu najnavadniše rastline poznati. Komu je neznan dobiček, ki nam ga dajejo sadunosna in druga drevesa? Koliko je drugih rastlin, ki nam služijo za živež! Koliko ljudi boleha in merje, ki strupene gobe in zeli zavživajo ali napačno rabijo! Le ozrmo se po kmetih, in videli bomo, na kaki stopinji je naša sadjereja, kako slabo so ljudje o drugih koristnih in škodljivih rastlinah podučeni! Se vé, da se v prvem razredu o rastlinstvu malo govori, pa toliko vendar, kolikor otroci morejo razumeti in kolikor je v njihovih bukvicah, ker, kar otroci berejo, morajo razumeti.

Stvari in spremembe, ki na naše čute delujejo, spoznava duša; bolj ko so naši čuti občutljivi, bolj stvari spoznavamo, jasnejša je predočba. Glavna naloga kazalnega poduka pa je izobraževanje čutov. Otročjo oko se mora vaditi, da razsojuje, kaj je belo, černo, rudeče, kaj okroglo, voglasto, dolgo, kratko, široko, ozko, visoko, nizko; kaj je dalječ, blizo; da razločuje mero i. t. d. Vid se pa bistri z natančnim

ogledovanjem stvari, z merjenjem, risanjem in ponarejanjem kakih reči iz lesa, i. t. d. Nobenega teh in drugih sredstev, katerih se učitelj more poslužiti, da se otroško oko bistri, ne sme pri kazalnem poduku prezirati. Tudi razne glase, ako otroci ne vidijo, od kod glas izvira, morajo razločiti. Morajo uganiti, ali je govoril mož ali otrok; morajo poznati petje, žvergolenje, lajanje, mukanje, klopotanje mlina, šumenje vode, vetra, grom . . .; morajo si priočitati godbeno orodje, če slišijo orgle, glasovir, gosle, trobento, pišal i. t. d. Ravno tako morajo s potipanjem stvari in njih lastnosti razločiti, da vejo, kaj je težko ali lahko, terdo ali mehko, toplo ali merzlo. . . Če se otip pri takih rečeh vadi, ktere že okó spozná, naj učenci oči zatisnejo, da je samo s potipanjem spoznajo p. kuglo, kocko, žebelj, les, platno, usnje, volno, šetinje, kertačo i. t. d.

Po kazalnem poduku se tedaj skoraj vsim predmetom, katerih se otroci v poznejih letih učé, temelj vloží. To je pa tudi prav in koristno; ker ravno, ko otroci začnejo hoditi v šolo, se budí njihov duh, ki ga mora učitelj podpirati in mu pravo pot kazati. To nam poterjuje otročja radovednost in popraševanje po rečeh v naravi. Velikokrat je otroško popraševanje tako čudno, da še modrijana budí k mišljenju. Na zamotana vprašanja otrok ni dobro napčno odgovarjati, ker bi otroci v poznejih letih svoje učitelje obsojali, kedar bi prišli k pravemu spoznanju in v njihovem mišljenju bi bila zmešnjava. Učitelj, ki more vsako otroško vprašanje prav in tako odgovoriti, da ga razumejo, je v resnici dober učitelj.

Da učitelj v kazalnem poduku spešno podučuje, mu je treba učnih pripomočkov. Najboljše je, če stvar, o kateri govori, učencem pokaže, da si jo ogledujejo; ako nima stvari se naj posluži dobrih podob, ali naj podobo na šolsko tablo narisa. Prav dobro je tudi podobo in stvar pokazati. Če pa učitelj nima nobenega omenjenih pripomočkov, tedaj naj pa stvar primerja s takimi, ktere so nji enake, ter razloček prav razumljivo in na tanko kaže. Brez učnih pripomočkov se v kazalnem poduku težko podučuje, ker predočba 6 — 7 letnih otrok je še slaba, in kako si delajo podobe takih stvari, ki jih še videli niso?

Že A m o s K o m e n s k i je rekel: „Z ogledavanjem stvari, ne s suhim popisovanjem se mora uk začénjati, ker le one, ne njihov senca, delujejo na čute in domišljijo mladine“. Bazedov in drugi veljavni pedagogi so zahtevali ravno to, pa zadeli so na ovire. Ko je Pestaloci korist in potrebo kazalnega poduka ne le v besedi, temuč tudi v djanju tako jasno pokazal, se je šola čisto prerodila. Pestalocijeve ideje so drugi pedagogi dalje izpeljali, in sedaj se gotovo ponašati smemo, da je kazalni poduk svojo mero dosegel. Pa še je vendar veliko učiteljev, ki kazalnega poduka s tako pridnostjo ne obdelujejo, kakor je potreba. Temu so razne okoliščine krive. Koliko je šol, ki imajo najpotrebniše učne pripomo-

močke? Veliko je še tudi drugih prav žalostnih okoliščin, ktere si vsak učitelj lahko našteje. Pa naj so ovire še tako težke, vse bomo premagali, vse voljno preterpeli s sladko tolažbo: „v blagor naše mladine in domovine!“

Fr. Jurkovič.

Jeza, čmernost ali nevolja.

(Dalje in konec.)

Najbolši zavarovalni pomočki zoper jezo so: 1. Učitelj naj od učenec nikar preveč ne zahteva; 2. naj si prizadeva, da na tanko poznava namen kazni; 3. prizadeva naj si, da si ohrani dušni mir in mirno in vedro dušo, in 4. vadi naj se samega sebe premagovati.

Ako zahteva učitelj od vseh učencev brez razločka enaka in le izverstna in spretna dela, potem se ni čuditi, ako mora na pričakovani sad dolgo čakati, ali ako ga še celó ne pričaka. Naravno je, da postane potem taki učitelj nevoljen in nezadovoljen, videč nevspešnost svoje delavnosti in prizadevnosti, se čez kerpanijo vsega podučevanja britko pritožuje, in vsled tega čmeren in jezen postane. Prava vrednost in veljava nauka se ne ravna po množini vednosti, ampak le po dobroti, ne po hitrem napredovanji, ampak po stanovitnosti in izverstnosti, ne po visokih vedah, ampak po njih pripravnostih in po rabljivosti za serce in duha, za življenje in poklic. Koliko imamo še iz naših šol kot prazno breme za spomin in mervto, duhovno blebetanje odpraviti! — Pa tudi prenapeto zahtevanje gledé obnašanja učencev je dostikrat povod k jezi in čmernosti. Kje zamoremo in smemo pa tudi od nedorastlih otrok moško in stanovitno voljo, čistost povodov pri vsem, kar storé, zahtevati in pričakovati? Kdor zahteva, da bi otroci po več ur zaporedoma mirno sedeli in stanovitno najresnobiša dela opravljali, kdor vsako razodevanje otroškega veselja in naturene živahnosti prepoveduje, zabranjuje in terdo kaznuje, ta išče sadu, kjer ni sejal. Dostikrat se pritožujemo, da so otroci raztreseni in nepazljivi, in večkrat bi se zavoljo tega morali sami kaznovati, ker naše podučevanje ni dovolj razumljivo, govor ni živ in mikaven, ali pa, ker kazalni pomočki ne zadostujejo. Kakor najžlahniše podobe v naravi le počasi rastejo in poratajo, tako se tudi razvija izverstnost značaja dostikrat počasi, a toliko stanovitniše.

Kazni so prevažni izrejniški pomoček, kajti njih sverha je ozdravljenje kaznovanca od miselnih in moraličnih pregreškov. Kazni so britki občutki samozaslužene bolečine, ktere donaša izreja, da bi učenca ne le od prestopljenja od postave zaderževala, ampak, da bi ga tudi k spoznanju samega sebe in poboljšanju napeljevale. Le napačni humanizem graja starega Siraha. Nahajajo se pa tudi šole, v kterih se nič ne kaz-

nuje, zato pa tudi učenci ne vidijo svojega učitelja nikdar veselega, in ne slišijo nikdar prijazne in lepe besede od njega. Naši predniki so po modri rabi kazni izrezali svoje mlajše za proste državljane; in iz marsiktere novošegne šole, v kateri preobširno vlada napačni humanizem (ker se ojstro vsako kaznovanje prepoveduje) prihajali pa bodo v pravem pomenu „neprosti“, in bojim se, da bode morala država po pokorilnicah ali poboljševalnicah in ječah prej ali pozneje popravljati, kar se je pri izreji zanemarilo in tako skerbno prepovedovalo in zabranjevalo! — Kdor se pa še vedno pedagoške nespametnosti prestarjih časov termoglavo derži, ter še vedno po ojstrih kaznih kakega zadolženega zgled postaviti hoče, ta naj se nikar ne čudi, ako le policijski, ne pa pedagoški sad pridela, in pri spoznanji nespremenjenega načina pri kaznovanju dostikrat povod k jezi in černosti najde.

Jeza in černost pa tudi dostikrat izvira iz častilakomnosti. Po šolah častilakomnih učiteljev nahajamo največji ojstrost; pri najmanjšem ropotu, pri najnevredniši zmoti se že čuti učitelj razžaljenega na svoji veljavi, misleč, da je njegovo dobro ime v nevarnosti, ter postane potem nevoljen in se jezi, začne zmerjati, žugati in — pretepati. Blagi učitelj pa nasproti občuti žalost videč, da njegovo najblažje prizadevanje in obilni trud nista zaželjenega sadu obrodila; toda on se posluži modrih pomočkov, da bi otroke pred drugimi zmotami in pregreški obvaroval, ter jih privadil postavnega ravnanja, naredil in vterdil pot pravemu spreobrnjenju. Dinter pravi, da ne sme ne raztresenost in lahkomišeljnost, ne lenoba in hudobija učenceva učitelja razdražiti in razžaliti, kajti zato mora biti on prevzvižen in plemeniten. In Schwarz pravi, da, ako hočemo po kaznih resnično poboljšanje doseči, potem morajo biti naše kazni božjim v tem enake, da kaznovancu pokažemo blago jezo, ktera je za serce njegovo spričevalo ljubezni. Tudi ostreje kazni donašajo zaupanje in spoštovanje, ter ljubezen do učitelja ne zmanjšajo, ako kaže pri pravičnem kaznovanju svojo očetovsko ljubezen. Iz pogleda in besede naj se učenec prepriča, da učitelj nerad in le v njegov blagor kaznuje.

Dušni mir in veseli duh sta najboljša angela varha, ktera učitelja pred jezo varujeta in černost preganjata. Po teh krepostih postane učitelj ponižen in vesel, ako odprè včasih svojega duha veselju, ter se vdeležuje od časa do časa družljivega razveseljevanja, se sleherni dan na prostem sprehaja, ako redno živi in se pred vsem za nravni mir prizadevuje. Toda pravi dušni mir in veseli duh kot poglavitne barve za idealno značajno podobo učitelja zadobé pa se najgotovši iz stanovitnega prizadevanja po viši in obširniši izobraženosti iz jasnega in temeljitega bistva v izrejnosti in po pravem ljudoznanstvu in po znanju sveta. Vse to pa se zopet najlože pridobimo po študiji izvrstnih spisov, po skerbem opazovanju samega sebe in iz popotovanj. Neizrečeno je dobro, ako

zamore učitelj vsako leto v kaki prijetni kraj popotovati, kajti tako popotovanje donša slehernemu prav poetično življenje, ter stori za več časa dostikrat neogiblivo prozo našega življenja in poklica manj težavno in dolgočasno. Natančno poznanje ljudi nas kmali prepriča, da je marsiktera beseda djanje drugih, le nasledek razdraženosti. Pravo poznanje sveta nam kaže marsiktero nepopolnost podučevanja in izreje kot nasledek pomanjkljivosti vseh človeških naprav, čez ktere se jeziti je prazna abotarija. Le slabotnika in neomikanega taki dogodjaji vznemirijo in razdražijo; v resnici izobraženi pa kaj lahko pregleda take in enake nezgode, dobro vedoč, da njegove časti in veljave po svojem znotranjem bitji nikakor oslabeti ali vzeti ne morejo. Učitelji res doživimo pri obilnih sitnostih našega poklica, pri dostikrat dolgočasnem ponavljanji enega in ravno tistega toliko povodov k nezadovoljnosti, da skoraj ni čuda, ako tudi najstanovitniši včasih plen zelene jeze postane. Ako pa nas oživlja prizadevanje po znanstveni izobraženosti in omiki, tedaj zadobimo v trenutkih britkih skušenj bogati vir dušnega miru in veselega duha na polji te ali une vednosti. Naj že bode predmet naše študije ta ali uni, izvedeni mož zajema iz tacega opravila živost in gibčnost duha, se obvaruje dušnega oslabljenja, doseže ono filozofično enakodušje, s katero pomočjo vse preziranje in brezvspešnost svoje delavnosti prenaša, brez da bi v zvestobi do svojega poklica omahljiv postal.

Izgovor: „Nikakor ne morem jeze premagati“, bi se imel glasiti: „Še nikoli nisem v resnici poskušal in si prizadeval jezo premagati!“ Vsaj je obče znano, da pravi in modri volji ni nič nemogoče, in da je terdna in stanovitna volja vtelesena zmaga. Ako je Plato palico toliko časa nakviško deržal, s katero je sužnje pretepati hotel, da se mu je jeza ohladila, in ako je Avgust med jezo greški alfabet izrekoval, tedaj hočem s temi zgledi pravilo izreči: „Ne govori in ne delaj, kedar te jeza prevzame!“ Ako bi bilo mogoče jeznemu človeku v zercalu pokazati njegov spačeni obraz, gotovo bi se vsaki pred tako spako prestrašil, in se varoval v prihodnje se kterikrat tako strašnega otrokom pokazati. Zato pa je neobhodno potrebno, da zatiramo že začetek jeze in da — molčimo; kajti v jezi navadno besede izgovarjamo, ktere izobraženemu človeku kaj malo časti delajo. Učitelj navadno take besede kaj naglo pozabi, toda učenci si jih toliko boljše zapomnijo. Pazljivi moramo tedaj biti, in povod k jezi spoznati, ter s terdnovoljo nespametni in nepotrebni jezi z vso silo nasproti delati. Lože pogasimo majhino iskro, kot pa iz iskre nastali veliki ogenj. Brez modrega in stanovitnega premagovanja samega sebe, pa naraste jeza k dereči in pokončujoči reki, ktera neusmiljeno predere vse jeze pameti. Premagovanje samega sebe dodeli zmagovalcu toliko vzvišeni čut, da se z ničemur primérjati ne dá. Vendar pa

moram še opomniti, da imenovane zavarovalne pomočke morejo vestno in vspešno rabiti le tisti, kateri imajo pravo ljubezen do učencev in kateri so navdušeni do svojega poklica. Kdor ima ljubezen, ktera vse upa in je prizanesljiva in prijazna, bode vse prepade nevolje srečno obšel, in bode se jezi serčno zoperstavljal.

Govekar.

Metelko

v

slovenskem slovstvu.

D.

33. Slovencev, kateri so obdelovali našega mladega slovstva lepe senožeti in ravne polja, je bilo od dne do dne več, in tihemu potoku podoben je ono rosil Metelko, v deseti šoli razlagovaje novo slovenščino po pristavku k predgovoru svoje slovnice, po brizinskih spominkih, na podlagi stare slovenščine (gl. Novic. 1849. l. 3.). L. 1848 pa se je slovenščina nagloma jela učiti tudi v latinskih šolah. Razlagati so jo morali koj tedaj postavljeni učitelji domači in nedomači, Slovenci, celó Talijani in Nemci, na pr.: Globočnik, Pogorélec, Petruzzi, Heinz, Rechfeld itd., in takrat se je vzlasti godilo, kar pòje Koseski v Sloveniji (1848. l. 24.):

Slovenja slobodna potrebo spozná,
De šoli domačo besedo vpeljá,
Besedo slovenšine gladko;
Ožuljen učitelj pa briše si znoj,
Kaj bomo tradirali, misli, oj! oj!..

Pa tudi, kako bomo tradirali, ker sami ne znamo, in kako moremo znati, ker se sami učili nismo! — To leto sploh še niso dajali znakov „e studio linguae slovenicae“, kakor se je bilo natisnilo koj v tedanje latinske svedočbe; naslednje leto pa že, ktero so vendar gledé na slovenščino z neznanskim trudom dotirali do konca.

Po Slovenskega društva odboru naprošen je verli Bl. Potočnik pisoval latinskim šolam namenjeno slovnico, ktera je v Gajici, toda v nemškem jeziku po posamnih polah prihajala na dan, da smo se po njej učili slovenščine. Donatisnjena je bila kmali v začetku onega leta z naslovom: Grammatik der Slowenischen Sprache. Verf. v Blasius Potočnik. Laibach. 1849. 8. VIII. 183 S. — Ima pa v sebi razun primernege predgovora, v katerem spisovatelj hvalno omenja Metelkove slovnice, da mu je z nekterimi drugimi vred dobro služila, in razun slovnice tudi „Berilo“, in v njem tolikanj podučni J. A. Komenskega „Svet v obrazih“, nektere povesti, ter nektere izbrane pesmi

treh slovenskih pervakov: Vodnika, Prešerna in Koseskega. — Po tej slovnici se je pisala toraj slovenščina v latinskih šolah v Gajici, razlagala pa po nemški.

Malo pozneje pride na svetlo: Slovenska slovnica za prve slovenske šole v mestih in na deželi. V Ljubljani. 1849. 8. VIII. str. 176, katero je mnogotero tudi po Metelkovi zložil že omenjeni Fr. Malavašič mladim in starim Slovincem, učencem in učiteljem, češ da se vpelje v niže šole. — L. 1847 je pa v Gradcu tiskana bila „Kratka slovenska slovnica za pervence“, ki jo je (8. str. 87.) spisal dr. J. Muršec po slovenski tudi že v novem pravopisu.

Doslej so razločevali štiri gramatikalne razrede, dva humaniteta in dva licealna; odslej pa so vse te sklenili v gimnazijo, ktera naj se loči v višo in nižo, in v kateri naj se uči tudi slovenščina po vseh osmerih razredih. Tako se je zgodilo, česar je želel že prej Hicinger, naj bi se stol za slovenščino iz desete šole (bogoslavstva) ponižal v prvo latinsko. Tedaj prestopi tudi Metelko z liceje na gimnazijo, z bogoslovnih na srednje šole za učitelja, in tedaj se prične zanj novo delovanje, novo življenje pa novo terpljenje.

Skoro 33 let je Metelko razlagal slovenščino bogoslovcem v II. razredu, kamor so ga poslušat hodili tudi iz liceje; prestopivši na gimnazijo jo je razlagal s prva navadno od IV. do VIII. razreda. Vsled učne osnove za srednje šole t. j. gimnazije in realke l. 1849 bi se najprej pripraviti mogle tri knjige, po katerih naj bi se učila slovenščina: a) Slovnica, b) Berilo, c) Književna povestnica. Za prvo rabo se imenuje ondi slovnica, ki jo je na svetlo dal Muršec. V Ljubljani so v prvih treh razredih obdržali Potočnikovo; v drugih treh pa je Metelko poglavitne reči razlagal po svoji slovnici, in v naslednjih dveh bolj na tanko vzlasti glaso- in besedoslovje in skladnjo po Metelčici, s prav kratko novoslovensko književno povestnico k sklepu v osmem razredu. Dokler ni bilo lastnega Berila na svetlo, so mu služile v to „Zgodbe svetiga pisma“, „Blagomir puščavnik“, posebno pa „Ezopove basni“ v Metelčici.

L. 1849/50 sem bil njegov učenec v VII. in l. 1850/51 v VIII. razredu. Razlagal nam je slovenščino po nemški; v začetku osme šole nas je pa vendar ogovoril po slovenski takole:

»Ljubi moji prijatli! čas dela je nastopil, tedaj moramo delati in si prizadevati, da svoj namen dosežemo. Zdaj je zadnje leto, ko vam je še priložnost dana se v slovenščini izuriti, in na koncu leta bote mogli na tanko pokazati, kakšno je vaše znanje v maternim jeziku. Zrelotna skušnja bo vednost ali nevednost vsakteriga na dan potegnila. Pri zrelotni skušnji se bo slabo obnesel, kateri v slovenščini ni dobro zurjen, in se bojim, da bo takrat nekteri clo odletel. Pretečeno leto sim še nekteriga s tem izgovoril, da se je še le eno leto slovenščine učil, in v enim letu ni mogoče popolnamasti doveršeniga znanja zadobiti. Tega izgovora zdaj per teh ne bo, kateri se že drugo leto slovenščine učé.

Pridnosti je tedaj treba in pazljivosti, to je: domá pridno brati, tukaj pa pazljivo poslušati ali paziti na vse, kar bom govoril in razlagal, in potem pojde vse po sreči. Veči del bom vprašaje razlagal, naj tedaj nobeden ne misli, de to njemu nič mar, kar kteriga družiga vprašam. Kar se tukaj govori ali vpraša, je treba vsim vediti, in marsikteri bo mogel pozneji v svoj kvar, v svojo škodo to spoznati in potlej z velikim trudam iskati, kar bi tukaj brez vsiga truda s samo pazljivostjo lahko zadobil.

Tudi v pisanji se je treba vaditi; vsakih 14 dni naj vsak 1 četert póle vsaj po eni strani popisane prinese, de se vadi in naprédva. Nekterimu bom pisanje nazaj dal, de naj svoje napake popravi. V treh prigodkih pa pisanja ne bom nazaj dajal: 1) Če je brez napak, kar želim, de bi veči del bilo. 2) Če so napake taciga plemena, de se iz njih velika nemarnost vidi; dragi in kratki čas ne pripusti se s takimi veliko pečati, dosti je takim, de se sploh k pridnosti opominjajo. 3) Če jih več ravno tiste napake storí, jih ne bom vsakimu posebej pravil; ker je zadosti, de se ob enim vsim pové, ktere napake se veči del v njih pisanji najdejo, de se jih v prihodnje vedo ogibati.

Vsak naj piše ali iz družih jezikov prestavlja, kar hoče; vender je pa bolji, de se vsak veči del v lastni napisatvi vadi. Napak naj se pa vsak skerbno varuje; nič ni zopernišiga kakor brati pisanje, ki je polno napak. Kteri se jih zavolj pomankljiviga znanja slovnice ne more še ogibati, naj pusti sestavke, in naj posebne besede sklanja.

Kteri bodo v djanji pokazali, de hočejo doveršeno znanje našiga mater-niga jezika zadobiti, ali de jim je na tem ležeče naš materin jezik ne po verhu ampak iz stališča, to je: po vsih njegovih zalogah in pravilih poznati, tisti bodo vselej lahko shajali, posebno veselje bom imel nad njimi in jim bom vselej zapise lepe hvale dajal, kteri zapisi jih bodo povsod in vselej perporočevali in jim k njih sreči pomagali. Kar vsakimu iz polnóte svojiga serca prvoščim«.

Red za biblioteke (knjižnice) ljudskih šol.

1. Biblioteka ali knjižnica ljudskih šol ima ta namen, da se šolski mladeži po čitanji pripravnih knjig dajejo pomočki k pospeševanju nje razumne (intelektuelne) in moralne omike.

2. Odgovorni vodja biblioteke ljudskih šol je vodja šole.

Njemu pristoji dolžnost in pravica:

a. izvoliti knjig, ktere se imajo pripraviti, dogovorno s prvo-sednikom krajne šolske gosposke ali dogovorno z udom šolske gosposke od prvo-sednika za to določenim, pri mnogorazrednih šolah tudi dogo-vorno z učiteljstvom;

b. skerbeti, da se knjige nakupijo, hranijo, v razvidu imajo, poso-jujejo in nazaj jemljejo po razmeri tega reda za biblioteke;

c. račun delati o denarju, kar ga je prejel za biblioteko ljudske šole.

Na mnogorazrednih šolah se utegne, ako to zahteva obsežek biblioteke, vodju biblioteke pridjati pomočnik (adjunkt) izvoljen izmed učiteljstva, ki prevzame ta opravke, da knjige razstavlja, jih zapisuje v imenike, jih zarajtuje in razposojuje.

3. Vsaka knjiga šolske biblioteke se mora na kar je mogoče varen način zaznamovati kot lastnina dotične šole (s štempljanjem ali z napisanimi besedami), zapisati se mora na nje tekoča številka in se imajo vpisati v bibliotekni imenik (katalog) s popolnim naslovom, ter se mora pridjati ime pisavca in način, na kateri so se pridobile (in če so se kupile, tudi njih cena).

4. Vse knjige morajo biti terdno in terpežno vezane.

5. Hraniti se morajo knjige v posebnih zapirljivih omarah.

6. Šolske knjige, ktere se ubogim učencem darujejo, in jih šole dobivajo od c. kr. zaloge šolskih knjig ali od občinske uprave, naj se posebej zapišejo in v posebnem predalu hranijo.

7. Učiteljsko osebstvo, katero je nameščeno pri šoli, ima tudi to nalogo, da se soznani s tem, kar zapopadejo knjige, ktere so v biblioteki za ljudske šole, da so v stanu, posamnim učencem priporočati branje takih knjig, ktere bi bile gledé na osebnost učencev njim posebno koristne.

8. V mnogorazrednih šolah se smejo učencem knjige dajati samo s privolitvijo njih razrednega učitelja (razredne učiteljce).

9. Knjige, ki jih ima biblioteka za ljudske šole, se utegnejo razposojevati v čitanje tudi udom šolske občine, ki so že šoli odrasli, nakoliko to ni na škodo potrebam šolske mladéži.

10. Tisti, ki oskerbuje razposojevalne opravke, mora imeti spisek vseh razposojenih knjig v kronologični versti, v ktereга zapiše naslov in bibliotekno številko knjig, imé zajemnika, dan zajema, predpisani čas, v katerem se morajo knjige nazaj dati, in dan, kedaj da so se nazaj dale.

11. Oskerbnik razposojevalnih opravkov mora čuvati nad tem, da se nobene knjige ne zgubijo, in da se razposojene knjige nazaj dajo v določenem času.

Ako bi se ktere knjige zgubile ali poškodovale, ima vodja biblioteke zajemnika primorati k primernemu povračilu ali to reč naznaniti krajni šolski gosposki.

12. Krajna šolska gosposka določuje, pod kterimi previdnostimi se utegnejo razposojevati knjige doraščenim udom šolske občine in, ali je treba v tem primerljeji za posojilo kaj plačati in koliko.

Ako se za posojilo kaj plačuje, tedaj se mora v spisku imenovanem pod 10 napraviti en predelek, v katerem se zapisuje oprava tega plačila, in vodja biblioteke ima dolžnost, ta denar, ki se ima v prid biblioteke za ljudske šole obračati, primerno zarajtovati.

13. Nobena knjiga iz šolske biblioteke se ne sme prodati brez privolitve krajne šolske gosposke; da se je ta privolitev dala, to se mora na vsaki knjigi, ki pride na prodaj, zaznamovati na uradni način.

14. Ako bi se šola, koja ima šolsko biblioteko, razpustila, se imajo njene knjige nakloniti tisti ljudski šoli, kteri se bo odkazala šolska okolica razpuščene šole.

15. Če je z biblioteko za ljudske šole združena lokalna učiteljska biblioteka, tedaj veljajo za to biblioteko določbe §§. 2, 3, 4, 5, 11 in 13 nazočega reda za biblioteke ljudskih šol s tem pristavkom, da se tudi knjige, ktere so v tej biblioteki, razposojevati utegnejo udom šolske občine, ako to ni na škodo učiteljstvu.

16. Okrajni šolski nadzorniki naj se v svojih poročilih ozirajo na to, kje da se nahajajo biblioteke za ljudske šole, in kako se kaj rabijo.

Književstvo.

C. k. kmetijska družba kranjska je izdala in založila iz državne subvencije prav dobro knjižico pod imenom »Zboljšanje gospodarstva na planinah«, ktero je bo nemški knjigi Adolfa Trientl-na prosto poslovenil Jožef Zelen, prvomestnik podružnice kmetijske in župan senožeški. To knjižico c. k. kmetijska družba tudi deli ljudskim učiteljem, da bi z njo pospeševali naše planinstvo. Ljudska šola ima s to knjižico zopet nov učilni pomoček pri gospodarstvenem uku. — Prišli so na svetlo tudi lepi matični zemljevidi: Afrika, Avstralija in Rusija, ktere udje dobé za l. 1872. Kmali bodo slovenske šole imele lepo zbirko zemljevidov, kakoršne smo do sedaj zelo pogrešali. — Tudi že imamo v slovenskem jeziku »Sostavo metrične mere«. Risal J. Budnik v Idriji, izdal in založil F. Stegnar, kamnotisk Egerjev v Ljubljani. Ta sostava je na dveh tablah tako jasno narisana, da jo učencem prav lahko razlaga in počituje učitelj, ki sam razume to mero; zavoljo tega bi bilo želeti, da bi g. Stegnar k tem tablam spisal še kratek navod za učitelje.

Šolsko obzorje.

Iz Gorenškega. Prevažno in zelo koristno stvar je omenil g. dopisnik v »Novicah« od 8. maja t. l. zaradi hitrega pokončevanja gosenic. Tudi tukaj pri nas so gosonice veliko škode naredile; skorej vse sadno drevje je golo s snedenim perjem, in akoravno smo gosenično zalego prav pridno obirali in s drevesnimi škarjami strigli (pa gotovo ne vsi), vender nismo tega merčesa mogli popolnoma uničiti, in za prihodnje leto se nam jih še več napoveduje, ako se v pravem času ne pomaga. Upali smo imeti dosti dobrega in lepega sadja, pa naše upanje je slo po vodi: Da bi se pa še večji nesreči ognili, sem učencem in učenkam prav živo priporočal, da naj pridno lové metalje t. j. Glogovega belina (*Pontia Crataegi*), kterih je vse belo po drevji in po travi. Moje priporočevanje ni bilo »bob v steno«, ker še tisti dan so mi jih prinesli 1000, in v petih dneh se je to število tako naraslo, da, ker nisim na tanko zapisoval, koliko jih je vsak prinesel, mi ni bilo mogoče več prešteti, in sedaj imam že tega merčesa poln polovnik, gotovo neizmerno število.

Ali pri priporočevanju je bilo tudi treba obljubiti plačila. Za vsakih 30 metuljev obljubil sem 1 krajca, ali pa na mesto tega kaj pisalnega orodja. Pregovor pravi: »Obljuba dolg dela«, in to se je pri meni skorej uresničilo. Obljubil sem otrokom metulje plačevati, ali ogromno število nisem mogel zmagovati, akoravno sem veliko krajcarjev in tudi pisalnega orodja iz svojega žepa za to obernel, ali več mi pri sedanjem učiteljskem stanu ni mogoče, ker plače naše so sploh borne; tudi gospod župnik so veliko metuljev otrokom plačali, pa še je $\frac{3}{4}$ otrok, ki niso dobili obljubljenega plačila. Veliko smo jih polovili, pa se le malo po vertih pozná, in ko bi imeli kaj denarja, bi otroci to nesnago kmali pokončali, ali zastoj se le nič dobí, in tudi otroci so se naveličali zastoj za njimi letati, ker jaz iz svojega ne morem več plačevati. Dobro bi bilo, naj bi sl. kmetijska družba k temu kaj pripomogla, ker sedaj je čas zato, pa bode kmali prepozno. *)

Drugo pot kaj družega. Z Bogom!

J. Jeršè.

Iz Kranjske gore. 6. t. m. bila je v Radolici prva odborova seja za okrajno učiteljsko društvo, ob enem tudi za učiteljsko knjižnico, za katero se je opravil red vstanovil.

O seji učiteljskega društva določilo se je 1), da naj se sedanji udje vabijo, da plačajo do 1. julija t. l. vstopnino, katero naj blagovolijo poslati blagajniku g. J. Ukmar-ju; 2) neudje (učitelji v tem okraji) se vljudno vabijo k pristopu tega društva; 3) naredila se bode prošnja do šolskih prijateljev, da to naše mlado, do sedaj še slabo društvo materialno podpirajo; 4) okrajni nadzornik g. Feliks Stegnar imenuje se kot častni ud tega društva; 5) odbora se shajata vsaki prvi četrtek v mesecu k redni seji; ako bode tisti dan praznik, bode seja prihodnji četrtek.

O učiteljski knjižnici pa se je določilo: 1) g. J. Košmelj se zahvaljuje za čast in zaupanje, in naznanja, da ne more prevzeti predsedniškega posla, ker bi mu to opravilo jemalo edini prosti čas ob četertkih, ter misli, da se bo gotovo med učitelji eden našel, ki bo ta posel prevzel; 2) za predsednika izvoli se g. M. Zarnik; za zapisnikarja g. Št. Čampa; 3) knjige bode prejemal g. J. Tuma, ter po mogočnosti vredoval knjižnico; 4) Stegnarjeva metrična sostava mér in vag se izroči okrajni učiteljski knjižnici; 5) naročijo se sledeči časopisi: »Tovarš«, »Vertec«, »Zora« »Praktischer Landwirt«.

Kedar bode društvo bolj pri moči, bodo se napravili še drugi časniki in koristne knjige; 6) pošiljanje časopisev gre po dvojnem redu in sicer tako, da, kdor prejme časnik prvi v mesecu, bode drugega zadnji prejel; 7) za izposojevanje knjig naj se vsaki zglašá pri pervosedniku; 8) natančni popis vseh knjig doide vsaki šoli posebej. S.

Iz Notranjskega. Račun letnih stroškov nekega učitelja, orglarja in cerkvenika na deželi, ki ima ženo in 8 otrok, sestavljen po sedanji ceni:

Na teden	4 f. govedine	po 22 kr.:	Na leto:	45 gl.	76 kr.
»	3 f. pšenične moke	po 10 kr.	»	15 »	60 »
»	15 f. turščine moke	po 6 kr.	»	46 »	80 »
»	$\frac{1}{4}$ f. masla	za 16 kr.	»	8 »	32 »
»	3 f. slanine	po 40 kr.	»	62 »	40 »
»	1 bokal ječmenove kaše	za 20 kr.	»	10 »	40 »
»	1 f. riža	za 16 kr.	»	8 »	32 »
»	7 poličev mleka	à 6 kr.	»	21 »	84 »
»	7 hlebcev kruha	po 20 kr.	»	72 »	80 »

*) Berite „Novice“ od 5. t. m.

Vredn.

Na teden 1 f. soli za 7 kr.	Na leto:	3 gl. 64 kr.
> 1/2 f. olja za 22 kr.	>	11 » 44 »
> 1 bokal kisa za 16 kr.	>	8 » 32 »
> 1/2 f. kave za 32 kr.	>	16 » 64 »
> 1 f. sladkorja za 40 kr.	>	20 » 80 »
> 1 f. mjila za 26 kr.	>	13 » 52 »
Na mesec za 1 metlo 24 kr.	>	2 » 88 »
Na leto za svečavo		6 » — »
> žvepljenice in črnilo za čevlje		1 » 50 »
> kuhinjsko posodo		2 » — »
> knjige, časopise, poštnino, kolek, popir in drugo pisalno orodje		15 » — »
> vdovsko družbo, učit. društvo in okrajno učit. bukvarnico		8 » — »
> igle, konec i. t. d.		1 » — »
> jajca		4 » — »
	Vkup	406 gl. 98 kr.

Primerjaje te stroške z njegovo letno plačo, ki je v denarji in biri, *) skupaj 450 gl. 50 kr., ostaja učitelju še 43 gl. 62 kr. za obleko in obutev. **) S temi krajcarji pa ni mogoče sebe in družine stanu primerno oblačiti. Tudi ne sme niti on, niti kdo v družini bolan biti; ne sme nobeden v hiši umreti; ne sme nobenega krajcarja vbogajme podeliti; ne sme nikdar pečenke ne druge pijače razun vode okusiti; ne sme nikdar v kako družbo ali k zabavi iti, kjer bi bilo treba kak krajcar plačati in poslednjič tudi ne sme gledati, kje kdo duhan puši, da ne bi morebiti v skušnjavo prišel. — S temi versticami hočemo dokazati, da je res že skrajni čas, da se učiteljem njih žalostno materijalno stanje zboljša, in da odbijemo krivo mnenje onih, ki terdijo, da imajo učitelji že sedaj dovolj plače; tisti pa, kateri niso z dosedanjimi razmerami zadovoljni, naj pa grejo s trebuhom za kruhom! —

Dragi bratje učitelji! Osoda nam se ni mila; torej čakajmo in terpimo, pa tudi terkajmo in prosimo! Gospodje, ki imate našo boljšo bodočnost v rokah, — usmilite se nas!

L. B—č.

Iz Ljubljane. Akoravno imamo že društev do vrata, vendar bode ravno novo ustanovljeno društvo »Glasbena Matica«, če se dobro razvije, posebno za domače učiteljstvo in šolstvo znamenito, in želeti je, da bi se ga tudi učitelji po moči vdeleževali. Pravila »Glasbene Matice« so taka-le: §. 1. Namen društva je, vsestransko podpirati i gojiti slovensko narodno glasbo. §. 2. Društvo si bode torej prizadevalo pomagati, da vzraste slovenska glasbena literatura, i za tega. delj misli: a) na svitlo dajati dobre slovenske kompozicije za cerkev, šolo i dom, i razpisavati darila za najboljša domača glasbena dela; b) nabirati po vsi slovenski zemlji narodne pesni, ki se nahajajo med narodom i skrbeti za to, da se te pesni v lepo urejeni zbirki na svitlo dajó; c) skrbeti, da se osnuje glasbena knjižnica, v katero imajo s časom priti pred vsem vse izvirne domače ter kolikor bo mogoče tudi vse druge izvirne slovanske kompozicije, kakor tudi podučne knjige o glasbi iz vseh jezikov; č) napravljati glasbene produkeije; d) utemeljiti na Slovenskem po mogočnosti pevsko-glasbene šole. §. 3. Vsak izobrazen človek, bodi si moškega ali ženskega spola, more pristopiti k društvu. §. 4. Družabniki se delé: v častne, vstanovne, podporne i delavne. §. 5. Vsak

*) Žito sem računil po lanskí in letošnji ceni.

**) Ta služba je ena naj boljših na Notranjskem.

družabnik ima pravico: a) da pride k občnemu zboru i da se v njem glasi pri vseh razgovorih, ter de glasuje i voli odbor, pa da more tudi biti sam izvoljen; b) da odboru podaja nasvete o društvenih namerah; c) da brezplačno dobiva od društva izdane muzikalije; č) da rabi društveno knjižnico, vendar proti temu, da položi jemstvo (garancijo) za izposojeno delo. §. 6. Družabniki plačujejo na leto 2 gld. avst. velj. i vstanovniki po 40 gld. avst. velj. ali vse skupaj ali v štirih letnih obrokih zaporedoma po 10 gld.; častni družabniki so društvenine svobodni. Vsako letno plačilo se društvu odšteje vsaj do konca junija meseca. §. 7. Skladateljem i pisateljem odbor po moči društvenega imenja odloča primerno nagrado. §. 8. Redni občni zbor se snide vsaj po enkrat na leto i to septembra meseca, a izredni, kader koli se ga potrebno zdi sklicati odboru, ali če ga 20 družabnikov zahteva. Vsak izredni občni zbor je teden dni poprej, a redni občni zbor je vsaj 14 dni poprej razpisati. Občni zbor ima pravico: a) voliti odbor i v njem še posebej pervosednika i blagajnika; b) presojati odborovo poročilo o društvenem delovanji; c) odobravati ali ometovati račun minolega i proračun bodočega leta; č) prenamejati društvena pravila; d) razsojati med odborom i družabniki prepire o kaki društveni reči; e) skleniti, da se društvo razdruži, ako bi okolnosti tako nanesle, ter kam se potem dene društvena imovina; f) presodbi ali pregledu kake reči o posebnih slučajih postavljati poseben odbor, kateri mu ima o njej poročati, predno bi šla na sklep. Občni zbor razsoja o vseh društvenih rečeh sploh, katere niso odboru izrekoma odločene, ter o dvomnih stvareh je samo on končno veljaven tolmač društvenih pravil. §. 9. Vsak glasuje i voli osobno, samo vnanji družabniki smejo voliti pismeno, svoje ime na volilnem listku dodavši. Da sklep obveljá, treba mu je nadpolovičine večine zbranih družabnikov, samo sklepu, da se društvo razdruži, imata pritrđiti dve tretjini. Pri volitvah je podpolovična večina dovoljna. §. 10. Voditelj društvu je odbor, v katerem je s pervosednikom in blagajnikom vred 20 odbornikov, katerih najmenj 12 mora prebivati v Ljubljani. Odbor ima nalog skerbeti za to, da se doseže društveni namen, in zato še posebno pravico vnanje družabnike po potrebi poslavljati za poverjeniko, katerim je nalog poročati o zadevah narodne glasbe v svojem okraji, nabirati narodne pesni in pridobivati družabnike. Odbor se voli vsako leto izmed vseh družabnikov, samo izmed častnih ne. Bivši odborniki se smejo zopet voliti. §. 11. Odbor sklicuje občne zbere, skerbi za društveno imovino, o kateri vsako leto rednemu občnemu zboru poklada račun minolega in proračun bodočega leta, odločuje, katere muzikalije ali knjige se izdadé ob društvenih stroških, ter po koliko se skladateljem ali pisateljem i društvenim učiteljem dá nagrade, razsoja prepire, kateri bi o kakih društvenih rečeh vstali med posamesnimi družabniki, zastopa društvo pred uradovi i drugimi ljudmi o vsakej priliki, tudi tedaj, ako bi po §. 1008 derž. zakonika trebalo posebne oblasti. Društvene opravke, kolikor se jih ne tiče blagajnice, podpisujeta pervosednik in tajnik, a kolikor se jih tiče blagajnice, pa pervosednik in blagajnik. Društveni razglasi naznanjajo se ali po časopisih ali po posebnih naznanilih. §. 12. Odbor sprejemlje družabnike, ter je s posebnih vzrokov sme tudi izbrisati, samo vstanovnikov ne, ki so vstanovnino po polnem že vplačali. Odbor izmed sebe izvoli pervosedniku namestnika i tajnika, ter ima pravico zaslužne osebe izvoliti za častne družabnike, i če kak odbornik odstopi, v njega mesto poklicati tistega, kateri je po številu glasov na versti. §. 13. Vsak odbornik svoj posel opravlja brezplačno, samo kader bi kateremu odbor naložil kako večé delo, tačas dobode tisti nagrado. Odbornik, o čegar nagradi sklepa seja, pri tej razpravi ne sme biti pričujoč. §. 14. Odborove seje so skrivne. Da njegovi sklepi obveljajo, treba je, da je vsaj polovica v Ljubljani bivajočih odbornikov pričujočih, ter da

nadpolovična večina priterdi. §. 15. Društveni dohodki so: 1. vstanovnina in društvenina; 2. prejemki za razprodane muzikalije i knjige; 3. prihodki od produkcij; 3. dragovoljni prilogi i darovi. §. 16. Društvo stoluje v Ljubljani; vendar sme tudi po drugih krajih osnávati podružnice v zmislu teh pravil.

— Postava od 19. marca t. l. določuje plačo učiteljem v deržavnih izobraževaliških za učitelje. Glavni učitelji na Dunaji imajo 1000, v drugih mestih pa 800 gold. plače. Zraven te dobé glavni učitelji v krajih kjer se deržavne srednje šole perve verste, še 150 gold. doklade, ktera se jim tudi k pokojnini prišteva. Plača glavnega učitelja se do 25. službenega leta vsakih pet let za 200 gold. povikša. Ravnatelj pri c. k. izobraževališči ima zraven tega, kar ima glavni učitelj, na Dunaji 400, v drugih krajih pa po 300 gold. doklade. Učitelji v vadnici imajo na Dnaji po 1000, drugod pa po 800 gold. plače in potem do 30. službenega leta po 100 gold. doklade. Podučitelji v vadnici imajo 600 gold. plače. Učitelji in podučitelji v vadnicah na Dunaji in v Terstu imajo še po 150 in 100 gold. doklade za stanovanje.

— C. k. deželni šolski svet je sklenil, da bode ministerstvo nauka prosil, da to, kar veljá za Koroško, dobí veljavo tudi za Kranjsko, namreč da, kdor je gimnazije ali realko doveršil in hoče biti ljudski učitelj, sme brez sprejemne preskušnje naravnost v 3. leto preparandije stopiti in da dobí za to leto že deržavno štipendijo s 100 gold.

— Minister za bogočastje in uk je podučitelju v čveterorazredni ljudski šoli v Kranji Mihaela Kustra zavoljo marljivega učiteljskega službovanja ime- noval učitelja.

— Dekliška ljudska šola v Škofji Loki je zadobila javno pravico.

— Nova postava o okrajnih učiteljskih shodih je prišla 8. t. m. na svetlo. Pozneje bode jo »Tov.« vso prinesel.

— 40 gold. za okrajno učiteljsko knjižnico je podelil gimnazijalni ravnatelj in okrajni šolski nadzornik g. J. Smolej v Ljubljani. Hvala! Naj bi ta zgled še več enakih daril privabil!

— Šolski praznik imeli so 11. t. m. tudi tukajšnji učiteljski pripravniki in učenci vadnice na Rožniku. Tù se je verstilo telovadba, petje, deklamovanje, með kterim se je posebno igra »Klop pod lipo, ali kaj se je vse en dan na klopi godilo« posebno odlikovala.

— Žavski učitelj g. France Kovač je za zasluge v šolstvu dobil zlat križec, kterege mu je namestnik c. k. okrajnega glavarja 6. t. m. slovesno pripel. Nazočih je bilo mnogo učiteljev in drugih šolskih prijateljev. Pri svečanem obedu so tudi teržani poslavili svojega učitelja in mu izročili srebern kozarec. Lepo! Nam kranjskim učiteljem pa so take sreče bele vrane.

— 20. zborovanja nemških učiteljev v Hamburgu se je 5000 učiteljev vdeleževalo. Predseđoval je Teod. Hoffmann iz Hamburga.

Premembe v učiteljskem stanu na Kranjskem. Učiteljsko službo v Predosljah pri Kranji dobil je Fr. Gross, učitelj v Šent-Vidu pri Berdu; J. Pust, učitelj v Dobropoljah, je šel v pokoj; Jožef Barlè, učitelj v Ipavi, gre v Slovenski gradec na Štajersko; Anton Lokar, učitelj v Starem Logu na Kočevskem, je za terdno postavljen.

Listnica. G. J. J. v A.: Prosimo, pišite še kaj za naš list. Takih spisov »Tov.« manjka. G. L. Ser.: Vaš spretni spis: »Materna dežela in domovina« smo po naključbi založili in ga še le sedaj dobili. Prosimo, pošljite nam nadaljevanje!

Vabilo.

„**Učiteljski Tovarš**“ stoji s 1. julijem t. l. v drugo polovico svojega XII. tečaja. Okoliščine sedanjega časa pritiskajo vsaki dan bolj in bolj na učiteljstvo in šolstvo, in ljudski učitelj je sedaj v prvi versti med tistimi, od katerih duh časa tirja izobražene moči in delavne volje. Kar veljá splošnemu učiteljstvu in šolstvu, veljá pa posebno še naši domači slovenski pedagogiki, ktera ravno sedaj zasaja perve cvetke in seje pervo setev za boljšo dobo.

Dobri listi so pri vsakem početji perva in naj zdatnejša pomoč za razvitek posebnega izobraževanja. List pa more biti dober le takrat, ko ima sam dovolj podpore, kajti „brez podpore se ne zmore“. Naš edini slovenski šolski list „Učiteljski Tovarš“ si že dvanajsto leto po vsi svoji moči prizadeva za povzdigo domačega šolstva in učiteljstva, in sicer z večim ali manjšim trudom in vspehom na tanko tako, kakor ga njegovi tovarši in prijatelji podpirajo. V imenu domače dobre stvari vabimo tedaj vse dosedanje in nove naročnike in prijatelje našega šolstva, da naj stanovitno in zdatno podpirajo naš edini list po vodilu: „Pomagaj si sam, in pomagal ti bode Bog“!

Vljudno prosimo, da bi vsi p. n. g. g. naročniki, ki so „Tovarša“ le za pervo polovico tega leta naročili, sedaj za drugo polovico doplačali, pa tudi svoj zaostali dolg poravnali in zraven še novih naročnikov pridobili, kajti založnikov zapisnik kaže maroge in lise, ki bi bile listu pogubljive, ako bi se kmali ne odpravile. Škoda in sramota bi bila slovenskim učiteljem, ko bi mogel edini naš šolski list zavoljo prepričle podpore usahnuti. —

Noročnina naj se pošilja založništvu, in sicer za celo leto 2 gold. 50 kr., za pol leta pa 1 gold. 30 kr. Tudi nekaj tečajev od prejšnjih let in ves letošnji se še dobiva.

Vredništvo.

Založništvo.